

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/4 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscrise nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Folosul propunerii în ungurește.

Fiind la ordinea zilei introducerea limbii ungurești în școlile noastre populare, un amic al foii noastre ne trimite următoarele interesante comunicări:

— August 1902.

Onorabilă Redacțiune! Cu tot dreptul sunteți plini de îngrijire în ajunul împlinirii faptului de a se introduce limba maghiară de-ocamdată pe jumătate, apoi de tot, în școlile noastre populare. Căci urmările acestei introduceri sunt necalculat de păgubitoare pentru poporul nostru, atât din punct de vedere spiritual, cât și material.

Asta vi-o ilustrez cu următorul fapt, pe care îl știu de acolo, că l'am auzit cu urechile mele și l'am văzut cu ochii mei.

Era în vara anului 1897. Un profesor francez, Cramausel, după ce stase câțiva ani în București, venise în Ardeal să facă o călătorie de studiu printre Români. Îndeosebi voia, după răsunetul ce-l avea încă atunci chestia noastră națională, să auză el însuși, și chiar dela oameni din popor, cum se simt Românii de sub stăpânirea ungurească, de să plângă ei de ceva ori ba, și dacă da, de ce să plângă?

Mergea din oraș în oraș, cu recomandajii, și, unde afla, primea bucuroși însoțirea cuiva, de a-l conduce prin comune. Venit de către Sibiu, Sebeș, Orăștie, la Deva, și voind să ia calea spre Munții-Apuseni, m'am oferit a-l conduce eu peste comunele Hărău, Bărsău, Săcărâmbu, etc. peste munți la Zlatna, și de aci să va duce la Abrud etc.

De în cale făceam mereu studii. Interesante lucruri am aflat în comuna Bărsău. Aci statul a deschis deja acum 30 de ani școală de stat, cu limba de propunere numai ungurească. Și a deschis-o pe picior mare, cu 3 puteri didactice: doi învățători și o învățătoare. Înaintând cu trăsura prin sat, dam pe uliță, de grupe de copii de școală. În repețite locuri ne-am oprit și am întrebat pe câte un copil: Umbli la școală? — Umblu. — De câți ani? — De trei. — Știi ceti? — Știu așa cam rău. — Dar' ungurește știi vorbi? — Ba nu știu. — Dar' știu la voi mulți copii ungurește? — Ba nu știe nime, că nu pricep ce spune dascălu în școală.

Aceleași răspunsuri dela copiii din întâia grupă și aceleași dela alții din a doua. În o a treia grupă, un copil a dat de minciună pe soții și colegii sei.

— Umblați voi copii la școală? — Umblăm. — Ce școală aveți voi aici? — Ungurească. — D'apoi ungurește știți? — Mă rog nu știu, — dar' unul mai dinapoi:

— Eu, mă rog, știu.

— Știi?

— Știu.

— Bine, zic eu, ca să ved și eu că știi, o să te întreb ceva ungurește. Și i-am pus cea mai simplă întrebare ce o pune învățătorul școlărilor:

— Hogy hivják tégedet?

Copilul se uită înholbat la mine. Nici un răspuns.

— Mi a neved?

Copilul băta. »Ei iacă, îi zic atunci dlui Cramausel, cât de bine știe ungurește, i-am pus cea mai simplă întrebare ce i-o pune învățătorul, că: cum te chiamă...

— Doda luon mă chiamă mă rog! (sau cum Doamne), să grăbi copilul a-mi da răspunsul.

— Da, da, acum ved că-mi spui, dacă te-am întrebat românește!

A ris și Francesul, am ris și eu, au ris și oamenii ce se adunaseră în jurul nostru, de înțelepciunea copilului și de »resultatul« ce-l arată școala de stat la fiii poporului.

Plecând, iacă un țeran mai spălat, mai cu înfățișare, se ia pe urma noastră. Mergea la câmp, la lucru. L'am agrăit. El a dat bucuroși în vorbă cu noi. Era tocmai cantorul bisericesc.

— Și nu știu nici copiii mari ungurește la d-voastră?

— Nu, dle, căci și dacă prind 2—3 vorbe în școală, cum ies din ea, le uită îndată, alergând după vite, *ba nu mai știu nici ceti, nici scrie.*

— Iacă, zic eu Francesului, folosul școlii cu limbă străină, în mijlocul poporului. După 30 de ani de muncă, nici un rezultat!

— Și câți dascăli ține statu aci?

— Acum numai unu. A început cu 3, doi învățători și o învățătoare. Peste câțiva ani ne-am trezit că dascălița ni s'ă duce și nu mai vine alta în locul ei, peste alți câțiva ani s'a dus și unul din dascăli și acum e numai tot unul, de mulți ani, și și acela ca vai de el. Nu învață copiii nimic dela el.

Francesul clătina din cap de această batjocură ce se face cu învățământul popular, chiar din partea guvernului țării!

— Dar' mai rău e aceea, mă rog la d-voastră, — urmă cantorul, — că eacă oi muri mâne poimâne, și n'o mai avea satul nostru nici măcar cantor în strană la biserică! Că copiii și feciorii de acum nu mai știu nimic, nici ungurește, dar nici ro-

mânește! Când eram eu junisă, și aveam școala noastră românească în sat, toldeaua eram câte 10—15 flăcăi la strană și cântam cu cantorii și spuneam apostolu și știam ceti — *decând e școală ungurească s'a pustiit toată știința, copiii nu mai vin la strană că nu cunosc scrisoarea românească, și azi suntem mai proști și decum eram în vremile bătrâne!*..

Ne-am despărțit întristați de vorba cantorului, care adevărul îl grăia. Că școala ungurească nu-mai atâta »folos« are: că ne stinginește lățirea adevăratei învățături în popor, ni-l ține în întunec! Dar' poate acesta și este scopul politicilor unguri! Căci a a sta pe loc, e în ziua de azi, a rămânea repede tot mai napoi față de celelalte popoare, cari toate aleargă cu pas mare pe căile înaintării și deșteptării!

Eată dar' pentru-ce e legitimă îngrijirea Dvoastre în fața maghiarisării școlărilor, nu pentru-că prin aceea ne-ăr putea maghiarisa poporul, ci pentru-că ni-l opăcesc, ni-l țin în neștiință de carte, și aceea, ce noi am mai dori: ca să se răspândească în el tot mai mult gustul de cetit, pentru-ca astfel să-i putem pune în mână cărți cari să-l povățuească la bine și la bunăstare, și foi care să-l înalțe și încălzască pentru ale bisericii și neamului treburi, — aceea ne împedecă de a putea ajunge cu ușurința cu care am ajunge-o pe lângă școli bune de-ale noastre!

— pățitul.

De-ale noastre

Auzite, văzute, pățite.

Ce au alții, ce n'avem noi?

Am fost într'o sară la o producție pe care o anunțase la hotelul »Central« din Orăștie, o mică trupă rusească, patru persoane, vestind că se vor produce cu cântări și jocuri, și gimnastică rară în felul său. Eram curios să ved cu ce va începe Muscalul a se produce. Căci am văzut Nemți [ori poate Jidani] de prin Austria, Bohemia etc., venind cu asemenea roluri pe aici, și la pășirea pe scenă își aninau tricolorul unguresc și chinuiau ceva melodie populară ungurească jucând pe ea »csárdás«... pentru, vezi dta, captivarea bunei voințe a publicului...

Muscalul meu a apărut, cu o damă, în costume slave, cu căciulă albă de miel pe cap, încins peste mijloc după obiceiul neamului său, și cântând o piesă populară rusească și jucând după ea!

Nu atât pentru cântarea lor, care nu era ceva grozăvenie, cât pentru pășirea lor deamă, eu am admirat pe acești artiști rătăcitori, și mi-au dobândit stima chiar. Aici unde nimenea nu înțelege o boabă din rusasca lui, el își începe producția cu o piesă populară națională slavă, ba par'că tocmai fiindcă e public străin, absolut străin, el îi pre-

sintă anume cântarea și jocul său național slav! Au cântat apoi și ceva nemțește, apoi ear' rusește etc.

Și m'a durut inima aducându-mi aminte de o scrisoare ce o văzusem prin 14 August n. în »Telegraful« din Sibiu, care spunea, că la Tușnad dându-se în vara asta un concert pe sama alesului public dela băi, au fost recercate și trei forțe artistice române din București, membrii ai unei familii de frunte române, ce petreceau la acele băi, (un tinăr, o doamnă și o domnișoară), cari au și primit a concerta, ba au fost singurele forțe adevărat artistice, fără de cari concertul cădea pe un nivel de tot jos! Și au cântat admirabil artiștele române și artistul, în limbi străine, dar' nici un singur punct nu au cerut să fie și românească în program! Măcar-că erau și multe familii române, din Țară și de aici, la băi și la concert!

Iacă, în felul său, niște bieți cântăreți rătăcitori slavi, fiind mai presus de niște artiști din familia de frunte bucureștene!

Iacă ce au alții și ce n'avem noi mulți: mândria națională, iubirea față de noi înșine și al nostru neam, cu a lui limbă și cu ale lui frumseți, nu puține și nu de desprețuit, cu a lui poezie și cântări, pentru care ar trebui să ne întrepunem peste tot locul, scoțându-le la iveală cum scot alții pe ale lor! Până n'om face așa, n'are să ne ia lumea serios în seamă!

Unele-altele.

Desmetectre.

În »B. H.« dela 18 August cetim următoarea recunoaștere a prostiei șovinismului, din care încep anumite capete a se desmeteci cel puțin în unele privințe:

»Pățaniile vârstei mai coapte, încep a vindeca pe încetul națiunea (pe Unguri) de visurile tineresti...

»Începem a vedea, că a crește mare, nu e lucru așa ușor precum noi credeam, și primejdiile înălțării sporesc cu atât mai tare, cu cât ne năsuim spre mai mari înălțimi!

»Nu tocmai demult credeam ca în lucru sfânt, că înaintarea noastră economică, are o singură pedecă, și asta ar fi: banii. De aceea, dela 1867 încoace n'am avut lucru mai grabnic ca acela, să atragem în Ungaria milioanele străine. Așa apoi ne-au și venit bani destui, — dar' aceea nu a urmat ca prin asta să fi ridicat țara, pe treapta economică dorită!

Azi sunt bani ieftini. »Dar viața economică și pe lângă ieftinătatea banilor, ne arată chipul neputințioasei stări pe loc!«

Ce altă va să zică asta, decât recunoașterea faptului, că politicianii maghiari sunt dintre cei mai chiori prevăzători ai viitorului, și ca atare pornesc orbește cutare acțiune, crezând că vor ieși cu ea oblu în Răsărit, și când colo dau cu nasu oblu în Miază-Noapte!.

Siguri suntem noi în sufletul nostru, că precum recunosc aci înșiși că socoteli pușcate au făcut când și-au croit politica economică

la 67, așa vor trebui ca mâne să recunoască că și mai pușcate le-au fost socotelile, cu cari au pornit nebuna lor politică de mărire națională, pe sarcina naționalităților nemaghiare. Ne trebuie numai răbdare și stăruire în combaterea lor, și muncă în sinul poporului nostru pentru a-l ținea în curățenia lui națională de azi, și nu le dăm noi lor cei »25 ani« și vor trebui să-și recunoască și bancrotul politicii de maghiarisare!

Bine ori rău?

Ar fi oare bine ca Tolstoi să fie îngropat în România? Unii cred că ar fi un fel de cinste pentru națiunea română, noi credem că cu timpul această cinste s'ar schimba în o neplăcere, de care cu greu te-ai mai putea scăpa.

Tolstoi e un om mare. Dacă azi anumite cercuri pravoslavnice nu-l au la inimă, vor veni timpuri când el va fi cu atât mai proslăvit! Și se vor începe peregrinajele la mormântul lui Tolstoi, și defilări rusești prin România până la locul de odihnă al marelui poet slav, — și aceste peregrinaje, ținând samă de gena ce România o simte pentru ori-ce manifestație și influință slavă în lăuntru ei, i-ar deveni foarte-foarte neplăcute, încât ar fi, poate, ca mâne silită să-și roage pe Muscali să-și iee osemintele marelui lor bărbat să le ducă în pământul patriei sale... Mai bine lase-și-l Muscalii deja de pe acum în patria lor.

Vestea dar' că autoritățile rusești nu vor să-și dea bătrânului scriitor pasaport pentru a merge în România, n'are să supere pe Români.

Nu-i crestează...

Sunt necăjiți micii nostri tirani politici maghiari, că ori-cât se umflă ei în pene, ori-cât dau cu piciorul în pământ aici la ei acasă, în afară nu-i crestează nici belzebub, când e vorbă de lucruri mari. Supărarea lor și-o tânguesc ei înșiși în următorul chip: (»B. H.« dela 7 Aug. scriind despre întâlnirea Impăraților la Reval):

»Ori-cât am voi să privim rece și nepăsători aceste chassé-croiseuri politice, zeu că totuși ne vine pe buze glasul plânsorii, văzând acea politică fără cuprins și fără direcție, tîrîtă numai de pe o zi pe alta, pe care o desvoaltă Austria și Ungaria în concertul marilor puteri. Abia de ne înșălăm când afirmăm, că politica aceasta față de celelalte mari puteri, în afară de vaza personală a bătrânului nostru rege, n'are altă proptă și altă greutate! Îndeosebi fără știrea noastră (a ungarilor adevăți) să îndeplinesc formațiunile de politică mare, și noi tocmai așa stăm pe la spate, ca în expediția din China«...

Vezi tu, necazul! Afurisitul de Țară și Impărații ceialalți tari și mari, își uită să cheme la sfaturile lor și pe câțiva de cești cu pinteni și cu șinoare...

17 ore de maghiară.

În circularul dat de consistoriul din Arad, despre care am scris în fruntea numărului nostru trecut, se zice învățătorilor, că »la instrucțiunea limbei maghiare, se aibă în vedere mai ales scopul practic... de a da elevilor puțința a-și exprima în limba ungurească cunoștințele câștigate».

Circularul, provocându-se la ordinațiunea ministerială din 1879, zice că »instruirea limbei maghiare în școalele populare se se face cu deosebire în cadrul exercițiilor intuitive în strînsă legătură cu instrucțiunea în limba de propunere a școlii...» Cam puțin lămurită explicare. Parcă ar vrea să zică: Nu propui numai ungurește, ci explici din studiul cutare întâi românește, apoi treci și-i faci pe școlari să o știe asta și ungurește! Și atari ore de învățământ, din cari partea cea mai mare se fie apoi risipită cu învățarea pe ungurește a materialului, deci ore puse în serviciul maghiarizării prin școală, se fie: în școala cu 1 învățator 17 pe săptămână; în cea cu 2 inv.: 28, în cea cu 3 inv.: 36, în cea cu 4 inv.: 45, în cea cu 5 inv.: 48 și în cea cu 6 inv. 52 pe săptămână.

Și circularul indică apoi studiile cari se se propună așa, ca să iasă din ele »perfecționarea elevilor în limba maghiară», anume: aritmetică, geografie, istorie și constituția patriei. — Aritmetica e foarte greșit că se pune printre acele obiecte. *Aritmetica se rămână propusă numai în limba română*, căci din studiile ce se vor propune cu amestecul limbei maghiare, elevii n'o să învețe mai nimic, ear' ca chiar din comput se nu învețe nimic, e păcat!

Mare și primejdios pas spre maghiarizarea școlaelor noastre.

Consistoriul din Sibiu, n'a dat încă în privința aceasta nici o instrucțiune.

FOIȚA

SMINTEALĂ DIN CETIT...

Și dup'atât amar de ani la școală, și dup'atâta puștină de alfabet... Să nu știu eu, să slovenesc atâta, Cât este scris în ochii unei fete!

Ce mi-e acum de-atâta scumpă vreme Perduță de grecește, latinește?!
„Se nu te-atingi!..” sta scris în ochii [dragei,

Așa cum spun: curat pe românește.

Și eu... eu am cetit: „Cutează numai!” Ș'am cutezat... Ați mai văzut năprui [ca mine?

Și pe cuvânt vă spun, că din română Aveam și la matură »foarte bine».

Nu mi-e acum, că drag-nedrag mă are, Dar' blamul Doamne, da rușinea nene, Că eu... eu soro, tobă de știință, Eu, care mă umflam atâta 'n pene,

Că dup'atât amar de ani la școală Și dup'atâta puștină de alfabet... Să nu știu eu, să slovenesc măcar atâta, Cât este scris în ochii unei fete?!

Victor Bontescu.

Bogațiile Africei.

Răsboiul mare și mai ales răsboiul scump a fost, chiar și pentru Anglia, răsboiul ce-l duse, până supusă cele două republici bune. Dar, se spune, că pentru Anglia asta era o țintă dela care nu se putea da înapoi, căci Anglia are teamă, că mai curînd ori mai târziu, va perde Indiile. În India sunt trei sute de milioane de oameni, și când aceia vor veni la destulă conștiință de sine și vor voi să fie neatîrnători, stăpâni pe soarta lor, în casa lor, o ajung asta foarte ușor. Ce să facă cele vreo 300 mii de soldați englezi în mijlocul unei lumi de 300 milioane străine? De aceea, grija pentru viitor i-a cerut Angliei să-și pue de cu vreme stăpânire pe alt colț de lume, care să fie pentru ea tot un izvor de mare bogăție, cum sunt azi Indiile. Și un atare colț de lume, bogat și locuit de oameni nu prea mulți, au văzut ei în Africa de sud.

Și-au ajuns scopul. Drept că scump, dar' nu se căesc, căci despre bogățiile Africii de sud se vorbesc lucruri ca'n povești.

Sunt grozave bogățiile ce zac ascunse în sinurile pământului fostelor republici bune. Singure băile de diamant din Kimberley, dau aproape tot diamantul cât se învîrte în lume! 98% din diamantul ce vine, e din aceste băi, și 2% din alte părți ale lumii. Și băile abia-s de 30 de ani în lucrare, și nici n'au dat de grosul stratului de bogăție. În 30 de ani au scos de-acolo diamant de 350 milioane de dolari. Și ar putea scoate mai mult, dar' proprietarii băilor s'au înțeles, să nu scoată și pună în vânzare mai mult decât se cere de trebuințele lumii, ca să nu fie silii a-l da mai ieftin, dacă e scos prea mult.

Tot așa bogate sunt băile de aur din ținutul Witwatersrand. Aci au găsit aur mai întâi la 1883, și în anul următor au și scos aur de 500.000 dolari, apoi în anii următori de 5 milioane, de 10 mil., de 20, de 40, și în 1898 de 55 milioane dolari (în vremea răsboiului lucrările au stat locului).

Pe temeiul cercetărilor făcute de învățați, se spune că în ținutul Iohannesburgului, băile mai cuprind în sinul lor bogății de 3.500 milioane dolari, — ear' ținuturile Rodesiei, sunt și mai bogate. Așa că Anglia pe grasă pradă și-a pus mâna când și-a pus'o pe pământul celor două republici bune.

Sărmanii Buri! Din istoria lor se spune, că ei fiind lucrători de pământ și cultivători de vite, când întâia oară

un om a găsit o bucată de diamant pe pământ și într'alt loc aur, [ca petrele cele scilpicioase dar' fără preț, de pe la noi], în loc să se bucure că au dat de aceste petri scumpe, ei s'au cutremurat și s'au întristat. Căci asta era dovadă că ei calcă pe un pământ bogat în pietri scumpe, și au știut că îndată ce află Englezii vecini despre asta, vor năvăli în țară la ei ca să sape după aceste petri, și înmulțindu-se în țară vor ajunge cu ei în ceartă și în răsboi și își vor perde însași țara! De aceea au pus pedeapsă de moarte pe cel-ce va duce vorba că în țara lor ce scumpeturi s'ar putea găsi.

Dar' totuși vestea s'a furișat. Sunețul gidililor al prețiosului metal a ajuns la urechea englezilor din Capland, cari îndată s'au strecurat în țara Burilor și au început a sapa după prețioase în băi mari, — ear' celelalte au urmat tocmai cum se temeau Burii că vor urma...

PENTRU ECONOMI

Dela Reuniunea Economică.

Duminecă d. a. comitetul »Reuniunii Economice din Orăștie» a ținut ședință fiind de față vicepreședintele A. P. Barcianu, membrii în comitet: Constantin Barcianu, Dr. A. Vlad. Const. Baicu, D. Rob, economul Reuniunii I. Fleșeriu și secretarul I. Moța, ear' din secția industrială Ion Lăzăroiu, Dum. Martin și Mih. Grof. S'au luat următoarele hotărâri mai însemnate:

(Șopron pentru mașini).

== S'a hotărât a se zidi pentru păstrare mașinilor economice a Reuniunii un șopron în curtea școlii române, pe locul îngăduit de comitetul parochial; lucrul s'a dat întreprinzătorului Luca Dan.

(Expoziție de vite).

== S'a hotărât definitiv ținerea expoziției de vite la Orăștie, pe ziua de 30 Septembrie n. a. c. la ora 1 d. a., la care se vor primi vite din comunele: Orăștie, Romos, Vaidei, Romoșel, Sibiușel, Căstău, Beriu, Turdaș, Pricaz și Bințișii. Se vor împărți 40 premii în sumă de 250 coroane, celor-ce vor expune cele mai frumoase vite.

(La expozițiile din Sibiu).

== S'a hotărât a se da tot spriginul meseriașilor români din Orăștie, ca membri ai secției industriale ai Reuniunii Economice, de a lua parte la expozițiile industriale ce se vor aranja în

Octombrie la Sibiu de către Reuniunea meseriașilor români și Reuniunea agricolă română. În scopul acestă Reuniunea Economică va coperi din al său toate cheltuielile de transport pentru lucrurile ce se vor trimite la expoziție, și va da și premii pe sama meseriașilor români orăștieni ce vor expune acolo. Un vrednic membru al comitetului a pus din al său la dispoziția comitetului Reuniunii 40 cor. ca contribuire la suma din care se se deacearnă premiile. Primindu-se cu mulțumită, comitetul a hotărât a pune dară 100 coroane premii, pentru meseriași de aici cari vor expune.

(Unelte agricole nouă).

== Pe lângă mașinele pe cari Reuniunea le are deja [mașină de sămănat, grapă de lanț, ghilău de fânațe, săpătoare americană], s'a hotărât să mai procurăm pe sama Reuniunii două taluze, unul neted și unul cu dinți, cari să servească de model economilor și îndemn de a-și face și ei.

Intâia

expoziție de vite

arangeată de

„Reuniunea Economică din Orăștie”.

»Reuniunea Economică din Orăștie», arangează la 30 Septembrie n. 1902 o expoziție de vite la Orăștie, pentru Orăștie și 9 comune vecine. În scopul de a încuraja economia de vite, cum și năsuința de îmbunătățire a soiului vitelor, va împărți între exponenții pe cari juriul anume constituit îi va afla de mai vrednici, și premii în preț de 250 coroane.

Expoziția va avea loc în târgul de vite din capătul orașului. La ora 12 toți exponenții trebuie să fie sosiți, ca până la ora 1 d. a. comitetul arangeator să poată așeza vitele la locul lor și să le provadă cu ședulele de lipsă.

La expoziție se primesc numai vite cornute bovine de prăsilă, (cu excepția bivoliilor) anume din comunele Orăștie, Romos, Vaidei, Romoșel, Sibiușel, Căstău, Beriu, Turdaș și Pricaz. La cerere, proprietarii au a dovedit că le-au ținut ei înșiși cel puțin 1/2 an.

Vite cari nu mai sunt de folos pentru prăsiere, pot fi expuse, dar' nu pot fi premiate.

Un comitet arangeator anume, va lua în primire vitele la intrarea în expoziție, așezând pe fiecare la locul său, în grupa de care se ține, și punând la

mânile cruce, căta țintă la babă vrînd s'o nimicească, s'o străpungă cu privirea. Vîzîndu-l astfel, mama Tinca se aprindea mai tare, se apropia de dînsul, puneau mânele în solduri și întreba scăpărînd din ochi:

— Ce te uiți la mine? Nu mai m'ai văzut? Bețivule!

— Eu beat?, nu vezi că lucrez? De-ași fi beat cum ași lucra? Trebuie să ai cap de muere ca să vorbești, să spui așa fleacuri. Mama Tinca tăcea, căutînd țintă în ochii lui și mocnea.

— Nu-li asta dragă, vîd eu bine unde îți bat gîndurile? Ți-e rușine că soțul dtale e meșter bun! Ai vrea să mă las de breasla mea și să te faci jupăneasă! Astai ținta dtale. Ai vrea, neșocotit'o, să las meșteșugul cel mai sfînt! Uți, uți că însuși prea curatul și prea cinstitul Iosif, părintele lui Christos, a fost tîmplar. Hm! așa-i că taci acuma?

Mama Tinca nu-și mai putea ținea ciuda.

— Ce zici, gură spurcătă, ochi nerușinat! Prea cinstitul Iosif, tîmplar? Unde s'a pomenit una ca asta? Îți bați joc și de sfinții!

Mama Tinca îl scuipă între ochi, întoarse spetele și dirză întră în casă. Moș Zaharia își ștergea încet fața, căuta cu dispreț în urma soției sale și rostea

fiecare o tăbliță cu numărul curent al vitei, etatea, numele proprietarului și comuna.

Comitetul, avînd motive binecuvîntate poate respinge primirea în expoziție a unor vite aflate de nepotrivite pentru a fi expuse. Despre cele primite, comitetul face o listă rubricată, în care înseamnă numărul curent al vitei, etatea, proprietarul, comuna, apoi rubrică pentru însemnarea soiului și pentru clasificare.

Purtarea de grije de vite și hrînirea lor, rămîn în sarcina exponenților.

Premiile.

Intre exponenți se vor împărți 40 de premii. Și anume:

I. În grupa taurilor de 2 1/2—4 ani:

2 premii à 15 cor. . . . 30 cor.
2 . . . 10 20 .

II. În grupa vacilor dela 2 1/2—8 ani:

2 premii à 15 cor. . . . 30 cor.
3 . . . 8 24 .
4 . . . 6 24 .
4 . . . 4 16 .

III. În grupa taurcencilor și junincelor sub 2 1/2 ani:

2 premii à 8 cor. . . . 16 cor.
3 . . . 6 18 .
5 . . . 4 20 .

IV. În grupa vițelilor și vițelilor sub 1 an:

3 premii à 6 cor. . . . 18 cor.
4 . . . 4 16 .
6 . . . 3 18 .

total 40 premii, în sumă de . 250 cor.

Juriul.

Pentru a judeca vitele expuse și a conferi premiile, comitetul Reuniunii a ales un juriu, constînd din membri din Orăștie ai comitetului Reuniunii, apoi câte 3 membri din fiecare comună care expune. Anume: membri comitetului: Dr. I. Mihu, președinte, A. P. Barcianu, vicepreș., I. Moța, secretar, I. Fleșeriu, inv. econom, Constantin Barcianu, profesor de agricultură în retr., Dr. A. Vlad, Const. Baicu, Nic. Vlad, Ion Lazaroiu, Dan. David, Dum. Rob, Ir. Boca, Nic. Mihăilă, Nic. Trif, Ios. Indrieș; din Vaidei: Zah. Tilicea, Vas. Basarab, Iosif Stroia; din Romos: Ioan Văidean, Adam Basarab, Vasile Drăgan; din Romoșel: Nic. Roman, Avr. Dubleş sen. și Avram Nasta; din Sibiușel: Ilie Popovici, Ioan Căliman, Sim. Samoilescu; din Căstău: Nic. Andrei, George Daniil și Fil. Udrea; din Beriu: Ioan Trifon, Iosif Popa, Ioan Samoilescu; din Turdaș: Adam Teodor, Dumitru Iancu și Romul Todor; din Pricaz: Ioan Petrușesc, Alex. Stîrc și George Josan; din Bințișii: Ioan Botean, Dumitru Vlaicu și N. Avrămescu.

plin de evlavie și ridicînd ochii la cer: »Sufăr pentru dreptare și adevăr». Ofta și se apuca de cioplit și dăltuit dulapul.

Treaba însă nu sporea căci vecinic trebuia să se întempe ceva și moș Zaharia n'avea în cotro, trebuia să-și lase lucru.

Casa lui moș Zaharia îi despărțită în două printr'o tindă lungă, căreia mama Tinca îi zicea sală. Ușele tindei dau una în strada Bucureștilor, alta în curte. Casa are cinci odăi joase, cu ferestre chioare, cu tavanul cotit și ne-podite. Toate sunt închiriate.

Mama Tinca și moș Zaharia șed în curte într'o cociobă, în »casa bătrânească», cum îi zic, vrînd să o deosebească de casele cele mari zidite de moș Zaharia.

E toamnă și ziua e posomorîtă, din cer pică un fel de păsă în două cu ploaie și se preface în polei.

Mama Tinca se porăște cu niște mănuncheașe, niște legături de buruiene, coborîte din pod, între care cată buruiana care lecuște de dragoste.

Moș Zaharia, cu ochelarii pe virful nasului, cetește o carte bisericească, el o ține departe de ochi și cetește cuvînt

BĂTRÂNII

Și acum puteți găsi în orașul meu natal casa lui moș Zaharia. Întrebați pe strada Bucureștilor aproape de bariera gării.

Casă vestită în tot târgul atît prin vechimea ei, (primăria era s'o dărîme de vre-o două ori) cât și prin soția proprietarului, mama Tinca.

Cine nu știe de mama Tinca, vestita vrăjitoare? Cucoanele și poporul mahalalei Sf. Sava de câte ori n'au dat ochi cu dînsa! Vestea și numele ei de ghicitoare se răspîndise în tot târgul. Chiar cucoanele cari șed înspre bariera Bucovului vin la dînsa să le dea 'n cărți. Bătrîna cărturărească și moș Zaharia, soțul ei, trîesc d-stul de bine.

Mai întăiu moș Zaharia dă cu chirie casele de pe strade Bucureștilor; al al doilea ține în tovărășie cu altul o bucată de pământ la Bucov și mai e pe lângă asta și meșter, tîmplar și dogar.

Moș Zaharia e om foarte bun când nu-i cu chef, ceea-ce se întemplă cam rar: Sămbătă, zice că e ziua morților și bea ca să le ierte D-zeu păcatele; Lunea, Mercuria și Vinerea postește și

toată lumea știe că mîncările de post trebuie bine stropite. La un loc îi mai rămîn trei zile pe săptămână în cari ar putea fi treaz; dar', păcatele lui, parcă dracu-i vrăjește, căci tocmai în zilele acele i-se întemplă în deobște să se întâlnească cu vre-un prieten cu care nu se vîzuse de vre-o mie de ani; s'ar putea să nu se cîntească?

Mama Tinca vede cât de colo când moș Zaharia a închinat cu cineva peste drum, la neica Fidel. Căci atunci moș Zaharia calcă țanțos, capul și mânele nu-i mai tremură, întră repede în casă, apucă unelte și se pun pe lucru. Or fi trei ani de când a început un dulap; lucrul e pe jumătate gata, dar' de-aci încolo par'ca fost vrăjit, ba azi una ba mâne alta și dulapul stă pe loc. Dar' cum se cheuia îi venea și chef de lucru.

Și cum îl zărea mama Tinca, nici una nici două, odată sărea la el cu o falcă în cer și cu una în pământ:

— Ești beat!, răceea ea la urechile moșneagului, căci moș Zaharia era cam surd, trîsnite-ar D-zeu să te trîsnească! Ear' ai început a ciopli la sicriul ăla, băga-te-ai în el el să te bagă, și nu te-ași mai vedea!

Auzind'o zicînd că dulapul lui e sicriu, moș Zaharia înălța capul, puneau

Membrii ce vor fi absenți, vor putea fi înlocuiți prin alții din cei de față

Deschiderea expoziției.

Constatăndu-se cari din juri sunt de față, la ora 1 d. a. va urma deschiderea expoziției prin președinte, și se va începe examinarea vitelor.

Examinarea.

Fiecare membru din juriu va primi o listă din cele rubricate pregătite de comitet, și pornind cu toții vor merge dela vită la vită, examinându-o și însemnându-și fiecare în lista sa, clasificățiunea, gradul în care o aflăvrednică de premiare.

Sedința juriului.

După ce au examinat toate vitelile expuse, membrii juriului se retrag și în sedință în care hotărăsc premiarea. La fiecare vită se arată păreri după notițele ce le au juriu, și la cas de deosebire de păreri se votează. În cas de voturi egale, hotărăște soarta. La votare nu e iertat să iee parte cineva când e vorbă de vita lui proprie ori a rudelor apropiate.

Nefiind în o grupă destule vite vrednice de premiat, premiile rămase se pot împărți de juriu la altă grupă, mai bogată în exemplare frumoase.

Vitele prășite în curtea exponențului, se prefer celor cumpărate de-a gata. Ear cel-ce nu a ținut vita nici 1/2 an în curtea sa, nu poate fi premiat. În una și aceeași grupă, nimeni nu poate primi mai mult de un premiu.

Stabilindu-se cui sunt dar a se da premiile, numele celor premiați se induc în „lista premiaților”, pe care o subscriu aci îndată președintele și secretarul și doi membri ai juriului.

După acestea adunând pe exponenți la un loc, se face împărțirea premiilor în chip sərbătoresc, în fața juriului și a comitetului.

Spre luare aminte.

Fiind scopul expoziției, a încurajia economia de vite și mai ales a lăuda și sprigini îmbunătățirea soiului vitelor, în expoziție mai cu seamă alegerea potrivită a vitelor de prășilă și buna lor îngrijire, se va aprecia și premia. În întâia linie se vor premia vitelile de soiul curat, ori-care ar fi soiul, și numai apoi cele corcite, dar bine îngrijite și păstrând încă cât mai apropiate de original semnele deosebitoare ale soiului lor.

Ca în deosebi vrednice de a fi premiate se socot vitelile mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase,

cu cuvânt vieța lui Tihon Zadonschi. Această carte i-a fost dăruiră de popa Tache, preotul dela sf. Sava, în poporul căruia locuiește moș Zaharia.

— Ce ciarele de nu dau peste păcatele de buruene! zice mama Tinca mănoasă

Azi e joi, zi bună de tras cărțile și făcut leacuri, de descântat și de aceea baba se pregătește.

Moș Zaharia nu e beat, încă n'a fost pe la cinstitul Fidel, e plin de evlavie. Cum e treaz, cum ceteste din viețile sfinților:

— Și... purcese... pre... precin... precins... titul Tihon... o... o... n spre cetatea... cea mare. Și mergea pe ma... lu... lu... riu... lui Don; și văzu pe... ne... cu... ra... tul.

Mama Tinca auzind de necuratul își făcu cruce.

Moș Zaharie ostenit de atâta cetire, puse cartea pe fereastră, scoase din buzunarul pantalonului o pungă de bășică de bou, o deschise, scoase din ea tu-tun și o lulea. Incepu a-și umple luleaua și a se preumbla prin casă; nu nu știa ce pricină se scornească ca se poată da ochi cu Fidel, cărcimarul.

(Va urma).

bune de prășilă și de îngrășat, sau cele cari, încă tinere, arată că se vor dosvolta ca atari.

Nu vor fi premiate vitelile cu trup bolnăvicios, murdar, slăbit, cu lipsa vre-unui corn, cu mers urât, etc.

Ca semn, că vita e de soiul ce dă mult lapte se socoate: trup prolongit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger mare și plin, nu prea cărnos, nici prea gras, înzestrat cu păr scurt și moale, având patru țife moi, groase, lungi, deopotrivă de mari; piele molatică, păr subțire și privire blândă.

Ca bune de îngrășat sunt a se socoti mai ales vitelile trunchioase, lungi, spătoase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătareasă, piele mișcătoasă, păr moale.

Ca bune de muncă se socot vitelile osoase, cu picioare cam lungi, piept larg și rotunzit, șolduri puternice, copite sănătoase, mers vioi și regulat.

Nici chiar în lipsa totală de vite aievea vrednice de premiat, nu vor fi premiate vite evident netrebnece sau cu scăderi bătătoare la ochi.

Orăștie, în August 1902.

Comitetul Reuniunii Economice din Orăștie.

Correspondență

BOBĂLNA, Aug. 1902.

Dle Redactor! Subscrisul văzând că în sfta noastră biserică gr.-or. din Bobălna sunt tare multe lipse în ce privește împodobirea ei din lăuntru, că îndeosebi ne lipsește un policandru potrivit, am făcut apel la inimile iubitoare de jertfă din comună, și au întreprins o colecție pentru împodobirea bisericii, pe care am avut bucuria a o vedea deschisă prin frumoasa contribuție a prea stimatei Doamne Ana Adamovici, cu suma de 70 cor., și pe care s'a adunat de tot 135 cor. 20 bani. [Din lipsa de spațiu lista o vom publica într'un număr viitor Red.]. Și așa s'a împlinit dorința noastră de a ne putea procura un policandru, ear' din darul stimatei Dne Adamovici s'a procurat, cu 60 cor. un potir, disc, stea, copie, toate aurite, în locul celor vechi și slabe ce erau.

Bineprimă fie jertfa contribuitorilor înaintea Domnului, răsplătindu-le lor faptă bună făcută pentru podoaba casei Lui.

Petru Lula, preot.

NOUTĂȚI

Regimentul nostru de casă, — acasă. După 8 ani de umblare prin Bosnia, Viena, Oșorheiu, Mercuri în 27 August n. a venit earăși regimentul nostru de casă Nr. 64 la Orăștie, cu corpul său ofiteresc și cu muzica, deși numai pe câteva zile de manevră. De bucuria revederii, orașul Orăștie a dat seara, pe speciele orașului, un banchet pentru oficerii acestui regiment. Orăștia și comunele vecine sunt deja pline de miliție, infanterie, cavalerie și artilerie, și vor sosi încă zilele aceste trupe nouă, stând aici până la 10 Sept. — *Dela jum. la 6 până la 7 d. a. în fiecare zi muzică militară în piață.*

Prăvălie nouă în Orăștie. În săptămâna viitoare tinărul comerciant Ioan Rob, fiul fruntașului nostru econom Dumitru Rob de aici, își deschide prăvălia mixtă, frumos arangeată, în casele nouă ale d-lui N. Mihăilă, în piața casei orașului. Ii dorim mult noroc!

Apel. Incepută fiind zidirea catedralei gr.-or. din Sibiu și fondurile neajungându-se, I. P. S. Metropolitul Mețian a dat o circulară către preoțimea și credincioșii bi-

sericii, ca să pornească colecție prin comune, în favorul catedralei.

Jertfele manevrelor. La o dureauă înmormântare au luat parte Românii Orăștieni în ziua Sfintei-Marii. Venind trupele dinspre Vinț spre Orăștie, un român din Cioara, a fost trimis în serviciu de transport, să aducă un car de acelea mari de-ale tunarilor, cu roate de tun și alte obiecte grele pe el. Trei perechi de boi îl trăgeau. În apropierea Orăștiei era să se sparie boii și să se tragă în o parte. Atunci omul voind să sară din car ca să-i abată la drum, a lunecat cu piciorul de pe lemn, și a căzut nainte roatei. A trecut peste el greul car, dela șoldul piciorului drept spre umărul stâng, cruciș peste pept, și l'a zdrobit tot, rumpându-i 7 coaste. Nenorocitul a murit îndată. I'a rămas femeea și șase fii ai sei. Casul a produs mare durere în inimile tuturor.

Societatea pentru Fond de teatru român își țin adunarea în 7 și 8 Sept. în Bistrița. Comitetul publică programa sedințelor, din care reese, că în această adunare se va desbata și asupra măsurilor de luat în vederea înființării teatrului național român.

În Bistrița s'a constituit un comitet arangeator, având pe dl Gerasim Domide președinte și dl Victor Onișor secretar, care pregătește primirea Societății în chip demn și cu frumoase sərbări în jurul ei.

Lenau. La 13 August s'au împlinit 13 ani dela moartea poetului german Lenau. Presa germană a sərbat acest centenar cu deosebit interes, semn că pesimistul poet german se bucură încă în măsură mare de iubirea literaților nemți.

O frumoasă moșie, de peste 300 jugere, dintre cari 230 pădure și 70—80 arător, proprietate de-a vechii familiei nemeșesti Barcsay, — a fost cumpărată cu 22.000 cor., de către proprietarii români din Orăștioara-de-sus, dela Barcsay Albert. Moșia se află pe hotarul Orăștioarei și a Costeștilor (lângă Orăștie). Ne-având atâta bani gata, ei s'au ajutat cu institutul de credit „Ardeleana”, care le-a servit cu prevenire împrumutul de lipsă. Să folosească frații nostri, în pace și cu noroc noua proprietate!

Regele Italiei a sosit în 17 Aug. n. la Potsdam, unde îl aștepta Impăratul Germaniei. A mers să-i facă visita de Rege. A fost primit cu mari parade.

Bucuria economilor. Timpul umblase pentru economie bine pe timpul secerii și împlătitului, ținând tot senin, cald. Cucuruzele începuseră însă a suferi. Din săptămâna trecută încoace însă, se vestesc ploii binevenite aproape peste tot locul în Ardeal. Asemenea cetim în ziarele din România, că acolo au căzut ploii bogate în cele mai multe părți ale țerii, pe urma cărora cucuruzele s'au îndreptat mult, dând nădejdi frumoase economilor.

Nu mai pe Pusta Ungariei se simte tare lipsa ploii, căci n'a plouat de mult și cucuruzele sufăr tare din pricina asta.

Convocare. Meseriașii români din Orăștie, atât membrii „Secției Industriale a Reuniunii Economice”, cât și membrii, sunt prin aceasta rugați a lua parte la adunarea generală ce se va ținea *Duminecă în 31 August n. a. c. la 11 ore a. m.* în localul reuniunii din casele „Ardeleni”.

Const. Balcu.

Producțiune teatrală s'a arangeat în ziua de Stă Marie în hotelul „Central” din Brad, în favorul masei studenților dela gimnasiu.

S'a jucat piesa: „Castă-Diva”, în 4

acte, de Haralamb G. Lecca, prin dnii Cornel T. Albu, George Copos, Ioan Birna, Ioan Jula, dna Maria Bogdan, d-șoarele Veturia M. Rimbaș, Olimpia Ometa, Eufemia Giurgiu, Alma M. Damian și Iustina Stanciu. — După producțiune a urmat dans.

Convocare. Fondatorii institutului de credit și economii „Viitorul” din Sănmiclăușul-mare, sunt invitați prin dl Dr. N. Oprean, avocat acolo, la *adunarea generală de constituire* pe 31 August a. c. în localul școalelor confessionale române. Să vor desbata și stabili statutele și să se decide peste tot asupra înființării ori neînființării băncii.

Reuniunea femeilor române din Blaj invită la serata musicală declamatorică-teatrală, ce se va ținea Marți la 2 Septembrie 1902 în sala otelului „Univers”. Venitul se va împărți între „Reuniunea femeilor” și „Masa studenților” din Blaj.

— Să face cunoscut onoratului public, că cu începere de azi, Sămbătă, în grădina de vară a „Hotelului Săchenyeni”, se produce în fiecare seară, cu cântări și jocuri, o trupă de Orfeu, sosită dela Budapesta. (1—1)

CRITICĂ

RĂSFOND PRIN CĂRȚI, PRIN FOI

III.

În *același* număr al revistei „literare” pentru familie, din care deci familiile române se învețe a vorbi fluent, natural și corect, dăm de o navelă, „Cea mai frumoasă”, care începe astfel:

„Singura femeie pe care am iubit vre-odată...”

În loc de: *o am iubit sau am iubit-o.* Onorabilul traducător nu are nici sentimentul cel mai elementar gramatical, ear' domnul redactor habar n'are de ce dă la tipar. La ce să se mai și ostenească a revida manuscrisele. Doar' și așa nici prin familiile, pentru cari e destinată revista, nu se vorbește mai bine românește. N'o să se isbească dar' bunul gust al cetitorilor de negustul foii...

Destul că singura femeie pe care a iubit, a fost o femeie — urfă.

În adevăr Solange era urfă nu numai în ochii altora, dar' eu însuși chiar imi dam perfect de bine so-coteală de urfănia ei și nu numai odată, dar' chiar când ne aflam singuri împreună...

Adecă chiar, și ear' chiar, și eu însuși chiar, în loc de *eu însuși*, sau *chiar eu...* Ear' „singuri împreună” e „stilul” țiganului din poveste, care spune că Românul care l'a bătut în pădure, era cu băta și cu pumnii, deci erau mulți, ear' el era „singur” cu tatăl-seu și cu un frate...

„Solange era o mignonă gingașă...”

Dau rămaș că traducătorul singur nu știe ce e „mignonă”, căci altfel ne spunea și nouă.

„Mișcările sale erau line, și întocmai ca și gesturile tot astfel și la vorbă, ea-ți făcea impresia...”

Intocmai ca și gesturile, tot astfel și la vorbă? Ți face impresia cutare.. Ce limbă pășărească o fi asta?

„Nu știu pentru ce o iubeam atât de mult; dar' poate cineva să-și dea seama de toate mișcările sale? Și apoi ce împoartă rațiunea pentru care o iubeam?”

Nu-i așa că-i stil foarte fin, gingaș, de iubire; cu „compt” și cu „rațiunea” pentru care o iubește? Par' c'ai fi cetind o scrisoare de bancă, cu „compturile” ei...

„Ași dori să fiu cât se poate de frumoasă, spre a-ți lăsa imagina mea neștersă din memoria ta...”

În loc de *în memoria ta*.

În al treilea an al căsătoriei noastre făcărăm un lung voiaj. Toată primăvara și toată vara străbăturăm toate țerile dela Nord, și numai toamna târziu începărăm a ne lăsa spre Sud...

O, lăsați-ai pe un munte 'n jos de-a dura, până în vale în apă rece, unde să te răcorești nițel de frigurile literare și să te deștepți puțin la cap, să vezi ce prostii faci pe dl Vulcan să publice...

I-s'a bolnăvit iubita. Zăcea.

„Prin perdele străbătută o rază tristă de lumină, cât voiu trăi însă o reamintă de acea rază întunecată...”

Lumină întunecată, și tristă!, de care „oi reamintă...” Iubita bolind și temându-se că s'a făcut și mai urfă, a cerut o oglindă să se vadă. Când s'a văzut a asvêrlit oglinda

„și acoperi fața cu mâinile ei decarnate...”

— și i-a spus să nu se mai uite la ea că prea s'a făcut urfă.

„Ar mai fi vorbit, sërmana, dar' agonia începuse deja să-i paralizeze limba”, din gura sa nu mai eșeau decât sunete nearticulate...

acum de-odată, după-ce numai cu o minută înainte se uitase în oglindă de frumoasă... Admirabilă navelă! S'a și plătit s'o traduci, dându-o cetitorilor ca model din literaturile străinele.

„După-ce am depus pe pat corpul neinsuflețit al ei... zărîi un suris futurând pe buzele sale, un suris de bucurie și de nemurire...”

D-zeu s'o ierte, și pe Solange, și revista care a dat novela asta „Cea mai frumoasă”, și și peana ce a tradus-o.

NELLO

FEL DE FEL

Vechiul Canaan. În 2 August s'a întors la Viena profesorul Dr. Sellin, care se dusese în Februarie în Palestina, unde a făcut cercetări arheologice. La 9 Martie a început săpăturile pe dealul Tanaak, în pământul Canaanului. Eată ce spune învățățul despre ce a găsit: Săpăturile se făceau zilnic dela 5 dimineața până sara la 6. Aveam, zice, o sută cincizeci de oameni la lucru, ear' când a sosit timpul secerișului, am rămas cu patruzeci. Am scos la iveală mai multe case mari ale unui oraș vechiu din vechiul Canaan. Am dat și peste ruinele unei cetăți vechi din veacul XIV. înainte de Christos.

Arheologii englezi au descoperit pe aici mai de multe-ori ruine de cetăți vechi, aceste însă pe care le-a descoperit Sellin sunt cele mai depline. Spre răsărit de dealul Tanaak a descoperit Sellin ruinele unei cetăți jidovești. Sellin crede, că a fost zidită de ei sub regele Solomon. La apus a descoperit o altă cetate dintr'o vreme mai târzie, jidovească, și un castel arab.

Dintre lucrurile găsite de Sellin, cel mai interesant este un altar jidoves, care era la 2 metri, sub pământ. Era făcut din materie tare și împodobit cu Cherubimi. În Biblie se vorbește în multe locuri despre Cherubimi, dar' până acuma nu s'au fost găsit figuri originale de ale lor. S'au găsit și idoli. Așa, aproape în fiecare casă s'a găsit figura Astartei. Dar' urme de religiuina jidovească propriu zisă, n'a găsit încăiri.

Patul... A treia parte a vieții, ne-o petrecem noi oamenii durmind. Un profesor englez a făcut cercetări, ca să vadă că, fiind patul un lucru atât de trebuincios omeniului, care neam ce fel de paturi folosește. Iată ce a aflat: În Anglia dricălile cele mai moi de pene, au fost scoase din modă prin madrațele mai aspre, umplute cu păr. „Reforma” asta e de fel din America, unde s'a început întâi. La Francezi patul e larg și aspru. La Nemți patul e scurt, că nu te poți întinde în el. În Norvegia dorm pe madrațe de lână. — În America-de-mijloc și de Sud, e la modă patul atârnat sus, un fel de leagăn atârnat de grindă. În Guyana Indieni pregătesc paturi de atârnat, foarte frumoase. Iaponezii dorm pe așternut jos pe pământ, ear' perinile le sunt... de lemn (deci mai rele ceva ca a soldaților la noi). Patul Chinezilor e cu cioplituri foarte frumoase și tare scund, se acoper bine și aștern bine sub ei. Mai puțin grijă au de așternutul lor Negrii, ei dorm pe mușchii moale sau în iarbă, și nu se tem că se răcesc...

Dar' în urma urmelor, nici nu atâta patul trage în cumpănă, ci aceea, ca să dormi bine!

Redactor resp.: IOAN MOȚA

„ARDELEANA“

instituit de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2,000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

19— (59)

Direcțiunea.

B. STELESCU,

pictor de case și vopsitor, în Orăștie.
Strada grădinarilor Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că primesc și efectuesc pictare și zugrăvire de odăi, și peste tot, tot felul de lucrări de specia aceasta, în modul cel mai plăcut, modern și pe lângă prețurile cele mai favorabile!

Mi-am adus lucrători din cei mai buni din Sibiu!

Rugând onoratul public a mă onora cu comande, semnez

Cu toată stima

(108) 4-12 B. STELESCU,
pictor și vopsitor, în Orăștie.

!! Un învățacel află loc îndată !!

⇒ Condițiuni favorabile! ⇐

Un băiat din casă bună, român, având cunoștință de limba germană sau ungurească, se primește ca învățacel în prăvălia de pielărie a lui

(131) —1

PETRU BANCIU
— ORĂȘTIE —

Cereți

Bere Coroana à la Pilsen din vestita fabrică DREHER din Steinbruch. Berea asta nu e a se confunda cu alte beri „Coroana“ din alte fabrici (d. e. cu cea din Aradul-nou, Turda etc.), ca și cari e mult mai bună! In Orăștie se află berea originală Coroana à la Pilsen de Steinbruch, bine răcită, totdeauna proaspătă, la

(127) 2-3 Aladar Szatmáry
în „Hotelul Szechenyi“.

„ASSICURAZIONI GENERALI“

fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plățirea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1901, următoarea avere:

Capital și fonduri proprii, peste 190 milioane cor.

Capitaluri asigurate la ea pe viață peste 571 milioane cor.

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube peste . . . 716 milioane cor.

Aceste cifre arată, că banca „Assicurazioni Generali“ dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

„Assicurazioni Generali“ primește asigurări:

1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la terminul ales de asigurat.
2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, explozive prin gazuri, pe mobile și imobile.
3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.
4. Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.
5. Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.
6. Contra pagubei din spargere cu furt asigurat obiecte sau hârtii prețioase.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(112) 3-10

Agentura principală a băncii

„Assic. General“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Piața mare Nr. 2.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

Local bun de crăsmă și prăvălie!

Subscrisul ocupat prea tare cu meseria mea de tîmplar, în Orăștie și în afară de Orăștie, neavînd timpul de lipsă a mîi ocupa de crăsmă pe care am deschis-o de 2 ani în capul uliței Căstăului, — sunt aplicat a da în arîndă localul meu de crăsmă aflător în locul numit. Strada fiind bine cercetată, în crăsmă e învîrtire mare, deci foarte rentabilă. Este licenție de crăsmă, de trafic și de sare. Cuglărie nouă în grădină.

O mică prăvălie combinată cu crăsmă s'ar renta aci foarte mult.

Localul, la cas de înțelegere, îl vînd și de tot din mîna liberă. Dumitru Martin, măestru tîmplar în Orăștie.

Sz. 6338/1902. tkvi

Arverési feltételek.

(130) 1-1

„Ardeleana“ pénzintézet végrehajtonak Nimicseszk Ion végrehajtást szenvedő elleni 120 korona tőkekövelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében

Az 1902. évi október hó 21. napján d. e. 9 órakor Nagy-Denk község házában tartandó nyilvános árverésen árverés alá bocsátván a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbíró) területén levő Nagy-Denken fekvő a nagy-denki 21. szám telekkönyvben

a † 1 rend 49—54 hrsz.	504 kor.
a † 2 rd. 1021 hrsz.	25 kor.
a † 3 rd. 1531 hrsz.	32 kor.
a † 4 rd. 1956 hrsz.	27 kor.
a † 5 rd. 2139 hrsz.	20 kor.
a † 6 rd. 2307 hrsz.	42 kor.
a † 8 rd. 2368 hrsz.	38 kor.
a † 13 rd. 3416 hrsz.	54 kor.
a † 17 rd. 3743 hrsz.	31 kor.
a † 19 rd. 3803 hrsz.	54 kor.
a † 20 rd. 3885 hrsz.	31 kor.
a † 21 rd. 3997 hrsz.	21 kor.
a † 23 rd. 4528 hrsz.	36 kor.
a † 24 rd. 4606/1 hrsz.	17 kor.
a † 14 rd. 3493 hrsz.	37 kor.
a † 27 rd. 4936 hrsz.	8 kor.
a † 28 rd. 5041 hrsz.	26 kor.
a † 29 rd. 5172 5271 hrsz.	78 kor.
a † 31 rd. 5793 hrsz.	9 kor.
a † 35 rd. 6123 hrsz.	51 kor.
a † 36 rd. 6363 hrsz.	23 kor.
a † 37 rd. 6452 hrsz.	42 kor.
a † 38 rd. 4072/1 hrsz.	16 kor.

ban ezennel megállapított kikiáltási árban.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 szám a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Kelt Szászvárosban, 1902. évi július hó 24-én.

Sohalmi,
kir. aljbíró.

Sz. 5715—1902 tkvi.

(129) 1-1

Arverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Borza Vászilie végrehajtonak Borza Saptá végrehajtást szenvedő elleni 219 kor. 60 fill. tőkekövelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. járásbíró) területén lévő a Nyirmezőn fekvő a nyirmező-valényi 205 sz. tjkönyvben A † 1 rend 2610 és 2611 hrsz. ingatlanra 10 korona, A † 2 rend 4095 4096 hrsz. ingatlanra 16 korona, A † 3 rend 4177 hrsz. ingatlanra 38 korona, A † 4 rend 4363 hrsz. ingatlanra

1 korona, A † 5 rend 4475 hrsz. ingatlanra 320 korona, A † 6 rd 4498 hrsz. ingatlanra 6 korona, A † 7 rend 4508 4510 4512 hrsz. ingatlanra 15 korona, A † 8 rend 4642 4662 4664 4665 4667 hrsz. ingatlanra 219 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-nak alkalmazásával az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi szeptember hó 9-ik napján d. e. 9 órakor Nyirmező község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át

készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Szászvárosban, 1902. évi június hó 11-én.

Sohalmi,
kir. aljbíró.

Sz. 3322/902. tkvi.

(128) 1-1

Arverési hirdetmény
és
árverési feltételek.

A maros-illyei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Ruszu Oktáv nagyszabeni ügyvéd által képviselt „Albina“ nagyszabeni hitelintézet tak. pénztár javára Mocz Iuon fűzesd-bogari lakos ellen vajtási ügyben 262 kor. tőke, ennek 1895. évi július hó 2-től járó 8% kamatja, 18 kor. 50 fill. és 15 kor. 65 fill. eddigi költség, továbbá csatlakozást nyert »Kisbirtokosok országos földhitelintézete« javára 79 kor. 20 fill. tőke és jár. kielégítése végett a »Kisbirtokosok országos földhitelintézete« által az 1902. évi június hó 21-én megtartott árverés ellen beadott 9 koronás utóajánlata folytán az árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 187. §-a értelmében ujolog elrendelte.

Árverés alá bocsátatnak:

A (dévai kir. törvényszék) a m.-lyei kir. járásbíró területén fekvő s az Fűzesd-Bogara község 41 sz. tjkben irt A † 1 rd 127/2 hrsz. ingatl. 23 kor., az A † 2 rd 140 141 hrsz ingatl. 377 kor., az A † 7 rend 529 hrsz. ingatl. 38 kor., az A † 14 rend 1243/1 hrsz. ing. 38 kor., az A † 16 rend 1358 hrsz. ing. 45 kor., az A † 17 rd 1391/1 hrsz. ing. 22 kor., az A † 18 rend 1422 hrsz. ing. 94 kor., az A † 20 rend 2589 2590 hrsz. ingatl. 110 kor., az A † 25 rend 3043 hrsz. ingatl. 130 koronában megállapított kikiáltási árban 1902. évi szeptember hó 15. napjának d. e. 9 órájkor Fűzesd-Bogara község előljárási irodájában következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.:

Az utóajánlatot tevő 9 koronás utóajánlata reá nézve kötelező, az egyes ingatlanok 1—1 korona vételárnál olcsábban eladatni nem fognak (1881. évi LX. t.-cz. 187. §.) Arverezni kívánok tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 2 kor. 30 fillért, 37 kor. 70 fill., 3 kor. 80 fill., 3 kor. 80 fill., 4 kor. 50 fill., 2 kor. 20 fill., 9 kor. 40 fill., 11 kor. és 13 koronát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

A többi árverési feltételek a kir. tkvi hatóságnál és Fűzesd-Bogara község előljárási irodájában tekinthetők meg.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Kelt M.-illyen, 1902. évi augusztus hó 7-én.

Csongvay Géza,
kir. aljbíró.

Editor: Ioan Moța.